

DER OG DA, MEN IKKE HER OG NÅ?

Om bibelske bud og formaningers gyldighet i dag

INNLEDNING

- 1) Spørsmålet om "overføringen" eller "omadresseringen" av de etiske utsagn i Bibelen fra deres "den gang da" til deres "her og nå" er et delspørsmål innen hermeneutikken: applikasjonshermeneutikken, hermeneutikken som 'brukskunst'.
- 2) Vi er alle applikasjonshermeneutikere.
- 3) Våre applikasjonshermeneutiske garn har ulik maskebredde.
- 4) Følelsenes (intuisjonenes), erfaringenes og opplevelsens applikasjonshermeneutikk.
WWJD: La Jesus påvirke alle avgjørelser og handle i enhver situasjon slik Jesus ville handlet.
- 5) Behovet for og nødvendigheten av metodisk bevisst 'filtrering'. Redusere bibelmisbruk

HOVEDDEL

1) Illegitim applikasjon

- a) Neglisjering av den litterære kontekst.
- b) Neglisjering av den historiske kontekst.
- c) Ikke-analog situasjon.

2) Retningslinjer for en legitim applikasjon

- a) Angir Skriften selv en tidsbegrensning? Den pakts-/frelsehistoriske sammenheng, jf. Hebr 9,10.

Eks.: Matt 10,5-6 sammenholdt med Matt 28,19; Luk 9,3 og 10,4 sammenholdt med Luk 22,35-36.

- b) Er det en beskrivende eller formanende tekst (faktisitet/normativitet)?

Eks. 1 Kor 11,17-34.

- c) Har formaningene en universell eller en begrenset adresse?

Eks.: Matt 19,21; 1 Tim 5,23; 1 Tim 6,17.

- d) Er formaningene et personlig råd/en tillatelse eller et forpliktende påbud/en befaling?

Jf. 1 Kor 7,6. Eks.: 1 Kor 7,12.25 og 1 Kor 9,14-15 pdes., 1 Kor 14,34/1 Tim 2,11 pdas.

- e) Har den bibelske formaningene innebygd (en) forutsetning(er) som ikke er til stede i dag, og som derfor gjør den uaktuell i vår tid? (Jf. den dobbelte situasjonsanalyse og spørsmålet om den analoge situasjon.)

Eks.: Joh 13,14; Apg 15,21 som forutsetning for aposteldekretet (Apg 15,28-29); 1 Kor 8,13; 14,27.

- f) Har formaningene en praktisk-konkret bakgrunn eller en prinsipiell teologisk begrunnelse?

Eks. pdes. forskrifter om slaveriet (Ef 6,5-9), pdas. forskrifter om forholdet mellom mann og kvinne (Ef 5,21-33)

- g) Er hele bibelmaterialet trukket inn (ikke-selektiv bibelbruk)?

Eks.: Gal 3,28 i forhold til 1 Kor 11,3-16/1 Tim 2,11-15.

- h) Prinsippialiseringskriteriet: Er det tale om form – en (tids- og situasjonsbestemt) omskiftelig/variabel uttrykksform som aktualiserer og konkretiserer et kulturoverskridende prinsipp/en guddommelig ordening? Eller er det tale om et prinsipp, ordningen selv, "evangeliets varige vilje" (jf. CA 28), som kan og skal overføres? Hva blir da den konkrete utforming i vår tid av det prinsipp som ligger til grunn for etisk materiale i Bibelen (funksjonell-kulturell ekvivalens)? Jf. 2 Mos 20,7. Eks.: Se baksiden!

Film om Amish samfunn
Witness

Omskiftelig tegn/ordning	Tekst	Sak/prinsipp/tegn på	Uttrykksform i dag
Billedforbudet	2 Mos 20,4-5	Det hjertet henger fast ved	
Dans	GT (Sal 149,3)	Glede i Herren	
Hellig kyss	1 Kor 16,20; 2 Kor 13,12	Søskenkjærighet, fellesskap, forsoning	
Fotvasking	Joh 13	Tjenersinn	
Kjærlighetsmåltid	Jud 12	Det fellesskapsfremmende	
Hodekledning/slør	1 Kor 11	Kjønnpolariteten	
Ikke spise avgudsofferkjøtt	1 Kor 8-10	Unngå falske anstøt	
Overgivelse til Satan	1 Kor 5,5	Bruk av kirketukt	
Ikke hilse på/ta imot i hjemmene falske lærere	2 Joh 10	Ta vranglæren alvorlig	
Instrukser ved utsendelse	Matt 10,9-10	Gå på Guds løfter, uten sikring	
Gi til de fattige	Matt 6,2-3	Villighet til å gi	
Gi keiseren ære	1 Pet 2,17	Anerkjenne øvrighetens relative makt	
Mot hederstitler i Guds folk	Matt 23,8-10	Advarsel mot menneske- dyrkelse og selvsentrering	